

des.« Mikkell Jensen vidnede, »at nu i høst på Ribereng var Hans Frandsen i Mosevrå hans to rivere i Ribe enge at hive hø, da viste Hans Hansen dem hjem igen, for at de kom ikke tidligt nok.«

Men delefogden var ikke fornøjet med mulkten til lensmanden alene. Han ville have Hans Frandsen yderligere straffet. Viderne har nemlig ofte til lige en bestemmelse om, at der foruden bøden til herskabet skal bødes en tønde øl til granderne. Derfor trådte delefogden atter frem og havde »fjerde ting til Hans Frandsen for 13 mark for to tønner øl efter herredsvide, for hans rive ikke havde fuldgjort i Riberhus enge. Så mødte Hans Frandsen og bød sig i rette og beret[tede], at han for den sag har stillet sig i erlig og velbyrdig Albert Skeels minde og mente, han [Hans Hansen] burde at bevise med herreds vide, om han var falden til andre end hans husbond Albert Skeel. Og han blev quit funden for de dele, efterdi ikke sligt med herreds vide bevises«. — Delefogden har altså ikke læst herredsvidens bestemmelser helt rigtig.

H. K. Kristensen.

—o—

Præsten hr. Christen Simonsens Vardes ægteskab

Der har været forskellige meninger om, hvem præsten Christen Simonsen Varde var gift med. Han var præst i Lunde-Ovtrup fra 25. sept. 1676 til sin død den 2. febr. 1684 og er født i Varde som søn af glarmester Simon Christensen.

Omkring 1850 skriver daværende sognepræst M. P. Theisen i Lunde liber daticus, at hr. Chr. Simonsen Vardes hustru var *Birgitta Christensdatter Høst*.

Hun var datter af en tidligere Lundepræst Chr. Christensen Høst og havde været gift med dennes eftermand hr. *Niels Lauridsen Rindum*, der altså fik »datteren og kaldet.« Bigitta døde imidlertid allerede 1650 og kan således ikke være blevet gift med hr. Chr. Simonsen i 1676! — Man kunne så spørge, om der ikke havde været en datter i dette ægteskab, som efter moderen kunne have fået navnet Høst, og som blev gift med hr. Chr. Simonsen. Heller ikke dette er muligt. Skiftet efter Birgitta Høst, der foretoges i Lunde præstegård den 14. november 1650, læst på Vester herreds ting 16. marts 1652, viser, at der kun var ét barn i ægteskabet, nemlig datteren *Kirsten Nielsdatter*, og hun blev senere gift med hr. *Hans Madsen Thrane* i Vorgod.

Wibergs præstehistorie påstår, at hr. Christen Simonsen var gift med *Birgitte Nielsdatter Lunde*, født 1651, en datter af hr. Niels Lauridsen Rindum og hans anden hustru *Elisabeth Hansdatter Kjær (Paludan)*. Denne Birgitte er altså opkaldt efter hr. Niels' første hustru. Måske er det navneligheden her, der har forledt pastor Teisen til at tro, at hun var den samme som Birgitta Høst. Forøvrigt ved man med sikkerhed, at Birgitte Nielsdatter blev gift med Chr. Simonsens eftermand, hr. *Rasmus Rasmussen Lassen*. Spørgsmålet er, om hun også har været gift med hr. Chr. Simonsen. Wiberg skriver tillige, at »efter andre beretninger var han [Chr. Simonsen] gift med formandens enke, som selv tog ham, da datteren ikke ville have ham, da han havde rødt hår og skæg, sigende: »Efterdi Du ikke vil kalde ham din mand, skal du kalde ham din fader!«

Den samme historie fortæller O. Nielsen¹⁾ og siger, at det var enken hr. Christen blev gift med, og med O. Nielsen som kilde gentages det af underteg-

nede i »Lunde Sogn« og nu her i årbogen af redaktør P. Friis.

Hvad skal man så tro? Er det ikke bare lysten til at fortælle en god historie, der får beretningerne til at lade enken gifte sig med den nye præst?

Der findes imidlertid et uomstødeligt bevis for, at det var enken, hr. Christen giftede sig med. Det er et arveafkald, der er indført i Vester Horne herreds tingbog for 8. marts 1684.

Her ser man, at Peder Simonsen i Ansager optræder på sin fars, den Varde glarmester Simon Christensens vegne. Som sådan tog han proprietær Anders Nielsen til Søvig i hånd. Denne mand optrådte som befuldmægtiget på »hæderlig og gudfrygtig matrone Elisabeth Hansdatter, sal. hr. Christen Simonsens, Lunde præstegård, hendes vegne.« Peder Simonsen gav da hende arveafkald for arv, faderen (glarmesteren) kunne have efter sønnen hr. Christen.

Heraf lærer vi to ting: For det første, at hr. Chr. Simonsen havde været gift med Elisabeth Hansdatter, hr. Niels Lauridsens enke — altså ikke med datteren. For det andet, at der ikke var børn i ægteskabet.

Ifølge Danske lov, der var udstedt året før, havde faderen arveret, hvis der ikke var børn i ægteskabet. Det hedder 5-2-20: »Haver Husband og Hustrue ingen Børn sammen, da, naar enten af dem ved Døden afgaaer, stande det den Efterlevendes frit for at træde til den heele Boes Løsøre og Jordegods lige Skifte og Deeling med Arvingerne. Vil den det ikke, da bør den at udlegge til Arvingerne tre fjerde Deele af det, som den Afdøde i Boen havde indført.«

Når derfor glarmesteren i Varde finder det for-

nødent at give arveafkald i retten efter sønnen, må det tages som et bevis for, at hr. Christen ikke har efterladt sig børn. Elisabeth Hansdatter har vel også i sit kortvarige andet ægteskab været så højt oppe i årene, at ægteskabet måtte blive barnløst.

Når P. Friis derfor skriver,²⁾ at præsten havde en søn, *Mads Christensen*, der blev degn i Lunde-Ovtrup, kan det ikke passe — kildestoffet må have svigtet —, og lige så urigtig er dr. O. Nielsens formodning³⁾ om, at præsten havde en datter, *Karen Christensdatter*, der første gang blev gift med proprietær *Peder Klemmensen*, Lydumgård, og senere med bondeplageren *Jørgen Bramming*, som fæsterne myrdede.⁴⁾

Det er heller ikke lykkedes mig at finde nogen degn til Lunde-Ovtrup, der hed Mads Christensen. Degnen på denne tid hed *Chr. Johansen Walther*, han aflagde degneeden 26. marts 1689 og døde ca. 1740. Sidstnævnte år blev *Jan Lorentz Breum* degn og var det til 1775.⁵⁾

Denne Lunde præstesøn må være et fantasifoster.

Kilder: Vester Horne herreds tingbog, nævnte datoer. 1) Danske Sml. II 60f. 2) Fra Ribe Amt 1962, 328. 3) Danske Sml. I. 142. 4) Anf. skr., Jyske Sml. 2. rk. III 299-334, H. K. Kristensen: Nr. Nebel og Lydum sogne 115-24. 5) H. K. Kristensen: Ovtrup Sogn 60-65, 418.

H. K. Kristensen.
